

અરજદારની ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૪૫૧ અને ૪૫૭ મુજબની અરજી લગત હુકમ.

અરજદાર તિતિર પ્રોશદ ધોશની હાલની અરજી વંચાણે લીધી. અરજદાર તથા વિ.એ.પી.પી.શ્રીને સાંભળ્યા, રજુ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તેમજ રજુ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા.

હાલના અરજદારે તેઓની અરજીમાં રજુઆત કરેલી છે કે, તેઓ અરજીમાં જણાવેલ સરનામે રહે છે તથા તેઓની સાથે સાયબર ક્રાઈમનો બનાવ બનેલ જે બનાવમાં તેમના **ICICI BANK** ના ખાતા નંબર **237401501209** માંથી કુલ રૂ. **1,81,416/-** ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે તેઓએ 1930 નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ તા. **20/05/2024** ના રોજ **31105240074130** ટીકીટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. જે સબબ સાયબર ક્રાઈમ પોલીસ દ્વારા સામાવાળાના **PUNjab National BANK** ના ખાતા નંબર **0374001700156257** ખાતામાં તેઓના ગયેલા નાણા પૈકી રૂ. **52,998/-** ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ હતાં, જે હાલ સુધી સદર બેંકમાં જેમના તેમ પડી રહેલ છે અને તેઓને પરત મળેલ નથી. અરજદારે વધુમાં, જણાવેલ છે કે, આ બાબતે એફ.આઈ.આર. થયેલી નથી. તેઓને ખૂબજ મોટું આર્થિક નુકશાન થયેલ હોય તથા તેઓને ગુજરાન ચલાવવા માટે સદર રૂપિયાની જરૂર હોય, સદર નાણાં તેઓના ખાતામાં પરત અપાવવા માટે ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૪૫૧ અને ૪૫૭ મુજબ યોગ્ય તે હુકમ થવા અરજ કરેલ છે.

અરજદારની અરજી સબબ તપાસ કરનાર અમલદાર એટલે કે પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઈમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઈમ, ગાંધીનગરનાઓને સદર ગુના બાબતે તમામ પેપર સહીત સ્પષ્ટ અભિપ્રાય રજુ કરવા હુકમ કરવામાં આવેલ.

જે અન્વયે નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઈમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઈમ, ગાંધીનગર નાઓએ હાલના અરજદારે કરેલી મુદ્દામાલ પરત મેળવવાની અરજી બાબતે તેઓનો અભિપ્રાય રજુ કરેલ છે. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તથા લગત કાગળો ધ્યાને લેતા તેઓએ જણાવેલ છે કે, સાયબર ક્રાઈમનો ભોગ બનનાર નાણાં જ્યારે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે ત્યારે આવા નાણાંને તાત્કાલીક રોકવા તથા ગુના અટકાવવા માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા સાયબર આશ્વસ્થ પ્રોજેક્ટ સામાન્ય નાગરીકો માટે શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે હાલ સ્ટેટ સાયબર ક્રાઈમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઈમ હસ્તક ચાલુ છે અને તેઓ નાયબ પોલીસ અધિક્ષક તરીકે આ સ્ટેટ સાયબર ક્રાઈમ સેલ ખાતે ફરજ બજાવે છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાયબર ક્રાઈમ ઈન્સીડન્ટ રીસ્પોન્સ યુનિટમાં સાયબર ક્રાઈમનો ભોગ બનનાર નાણા જ્યારે ઓનલાઈન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે તેને તાત્કાલીક રોકવાની કામગીરી કરવામાં આવે છે. સાયબર ક્રાઈમના ભોગ બનનાર નાગરીકો સીધી જ પોતાની ફરિયાદ ૧૦૦ નંબર (હાલ ૧૯૩૦) પર ડાયલ કરીને લખાવે છે ત્યારે ઈન્સીડન્ટ રીસ્પોન્સ યુનિટ દ્વારા એક ટીકીટ નંબર આપવામાં આવે છે, તેમજ સાથોસાથ જે શંકાસ્પદ બેંક ખાતામાં જે તે નાગરીકના નાણાં ગયેલ હોય તે બેંકને નાણા ફીઝ કરાવવા તેમજ જો નાણાં ત્યાંથી ટ્રાન્સફર થઈ ગયેલ હોય તો તેની માહિતી આપવા માટે તેઓની કચેરીએથી સી.આર.પી.સી. કલમ-૯૧ તથા ૧૦૨ હેઠળ નોટીસ આપવામાં આવે છે. નોટીસ આધારે બેંકો દ્વારા આ શંકાસ્પદ રીતે મેળવાયેલા નાણાં ફીઝ કરવામાં આવે છે.

નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઈમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઈમ, ગાંધીનગર નાઓએ વધુમાં, જણાવેલ છે કે, હાલના અરજદારશ્રીનાઓ સાથે સાયબર ક્રાઈમનો બનાવ બનેલ હતો. જેમાં અરજદારની બેંક **ICICI BANK** ના ખાતા નંબર **237401501209** માંથી કુલ રૂ. **1,81,416/-** ઉપડી ગયેલ હતાં. જે બાબતે અરજદારે આશ્વત પ્રોજેક્ટમાં ૧૯૩૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને પોતાની ફરિયાદ

નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ આધારે અરજદાને ટીકીટ નંબર **31105240074130** આપવામાં આવેલ. આ અરજદારની ફરિયાદ આધારે સાયબર ક્રાઇમ સેલ સીઆઈડી ક્રાઇમ દ્વારા અરજદાના ઉપરોક્ત ખાતામાંથી ગયેલ નાણાં પૈકી સામાવાળાના શંકાસ્પદ બેંક **PUNjab National BANK** ના ખાતા નંબર **0374001700156257** ખાતામાં તેઓના ગયેલા નાણાં પૈકી રૂ. 52,998/- સી.આર.પી.સી. કલમ- ૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ છે. જે નાણાં પાછા ખેંચવા માટે અરજદારશ્રીએ આપ નામદાર સાહેબની કોર્ટમાં અરજી કરેલ હોય અને તે સાડ તેઓનો અભિપ્રાય માંગેલ છે. જે બાબતે તેઓએ જણાવેલ છે કે, અરજદારશ્રી નાઓના સામાવાળાના શંકાસ્પદ બેંક **PUNjab National BANK** ના ખાતા નંબર **0374001700156257** ખાતામાં તેઓના ગયેલા નાણાં પૈકી રૂ. 52,998/- ફીઝ થયેલ છે, જે સદર બેંક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાયેલ છે તથા સદરહું ખાતું સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતુ સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી, જેથી તે રૂપિયા અરજદારશ્રીને પાછા આપવા તેઓનો અભિપ્રાય થાય છે.

સદર કામે અરજી સાથે રજુ કરવામાં આવેલ બેંક પેપર્સની નકલ ધ્યાને લેતાં તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા રજુ કરવામાં આવેલ અભિપ્રાય તથા તેને લગત કાગળો ધ્યાને લેતા તે હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે, હાલના અરજદારની બેંક **ICICI BANK** ના ખાતા નંબર **237401501209** માંથી કુલ રૂ. **1,81,416/-** ઉપડી ગયેલ હોય, અરજદાર દ્વારા આશ્વત પ્રોજેક્ટમાં ૧૯૩૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી, જે ફરિયાદ તા. 20/05/2024 ના રોજ **31105240074130** ટીકીટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. આમ, સદર હકીકત ધ્યાને લેતાં અરજદાના ઉપર જણાવ્યા મુજબના ખાતામાંથી નાણાં ઉપડી ગયેલ હોવાનું તથા શંકાસ્પદ બેંકના ખાતામાં ટ્રાન્સફર થયાનું હાલના તબક્કે સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે. તદઉપરાંત રેકર્ડ પરની હકીકતો ધ્યાને લેતાં હાલના કામે આજ દિન સુધી કોઈ એફ.આઈ.આર. દાખલ થયેલ હોય કે હાલના કામે કોઈની ધરપકડ કરવામાં આવેલ હોય તેમ જણાઈ આવતું નથી. તેમજ બનાવ બન્યે આટલો લાંબો સમય પસાર થયેલ હોવા છતાં આજ દિન સુધી અરજદાર સિવાય અન્ય કોઈએ સદર નાણાંની અત્રેની અદાલત સમક્ષ માંગણી કરતી કોઈ અરજી કરેલ નથી. તદઉપરાંત તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય ધ્યાને લેતા તેઓ સમક્ષ પણ કઈએ આ નાણાંની માંગણી કરેલ હોય તેમ જણાતું નથી, તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર બેંક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાવેલું છે તથા સદરહું ખાતું સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતુ સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી, જેથી તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર નાણાં અરજદારશ્રીને પાછા આપવા સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપેલ છે. જેથી અત્રેની અદાલતના માનવા મુજબ હાલના અરજદાર નાણાંનો કબ્જો મેળવવા હક્કદાર હોવાનું જણાય છે.

આ તબક્કે સદર નાણાં પરત આપવા બાબતે અત્રેની અદાલતની સત્તા હુકમત જોતા ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૪૫૭ માં નીચે મુજબ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે-

457. Procedure by police upon seizure of property.

(1) *Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during an inquiry or trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.*

(2) *If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall, in such case, issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation.*

આમ, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૭(૧) માં જણાવ્યા મુજબ જ્યારે કોઈપણ પોલીસ અધિકારી દ્વારા મિલકતની જમીની જાણ મેજસ્ટ્રેટને કરવામાં આવે અને તપાસ દરમિયાન આવી મિલકત અદાલત સમક્ષ રજુ કરવામાં આવેલ ન હોય, ત્યારે મેજસ્ટ્રેટને આવી મિલકતના નિકાલ અથવા તો કબ્જા બાબતે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવાની સત્તા આપવામાં આવેલ છે. તદઉપરાંત નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા ગોવિંદભાઈ તેજભાઈ બારીયા વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૧ (૨) જીએલએચ ૭૨૬ ના કેસમાં પેરા નં. (૯.૨), (૧૦) તથા (૨૨) માં પણ નીચે મુજબ ઠરાવેલ છે.

(9.2.)Shri Pandya has cited so many authorities with regard to legal possession of Sec. 451 and Sec. 452 of CrPC Here in this case owner lodged a complaint in the police station for which offence has been registered for theft having been committed in respect of two vehicles. That two vehicles have been found from the possession of the purchaser but at the same time the Investigating Officer has come to a conclusion that complainant has filed a false case and therefore muddamal vehicles are seized during the course of the police investigation and Investigating Officer has reported about such seizure of two vehicles, from the purchaser to the Court and therefore Section 457 of CrPC will be applicable. In no case Sec. 451 Cr. P.C. will be applicable to this case. Sec. 457 of Cr. P.C. reads as follows:

"Sec. 457 Procedure by police upon seizure of property:

[(a) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during an inquiry of trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.]

"(2) If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall in such case issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation."

(10.) On reading aforesaid section, it is crystal clear that words "may make such order as he thinks fit" are of much importance. When word 'may' is used discretion has been given to the learned Magistrate, of course that discretion is to be exercised judicially keeping in mind the well settled principles of law. The words "to the person entitled to the possession thereof" are also important and relevant. **From the papers if the learned Magistrate has come to a conclusion that particular person is entitled to the possession of the vehicles then he can pass the order directing the muddamal article to be handed over to that person.** From record it appears that the purchaser has paid Rupees 3,10,000/-- to the owner of the vehicles and Society was knowing about the fact that owner has already sold vehicles to purchaser.

(22.) As discussed earlier, when the learned Magistrate has followed the decision of this Court, in Hussain Amibhai Qureshi (supra), it cannot be said that he has passed an order contrary to well settled legal position with regard to return of muddamal articles under Sec. 457 of CrPC pending the inquiry.

આમ, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ સદર કેસની તમામ હકીકત, સંજોગો તથા રજુ દસ્તાવેજો ધ્યાને લેતા સદર નાણા બેંકમાં જમા હોય તથી સદર રોકડ રકમના દર તેમજ સીરીયલ નંબર બાબતનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી, તેમજ ભવિષ્યે પણ મુદ્દામાલની ઓળખ બાબતની કોઈ તકરાર કે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય તેમ નથી. વધુમાં, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા સુંદરભાઈ અંબાલાલ દેસાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૩ (૧) જી.એલ.એચ. પાના નંબર ૩૦૭ ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો ધ્યાને લેતાં પણ ઉપરોક્ત જણાવેલ

કારણોસર હાલની અરજી મંજૂર કરવા પાત્ર જણાતી હોય ન્યાયના વિશાળ હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

-:: હુકમ :-

અરજદારની અરજી આથી ફોજદારી કાર્યરીતિઅધિનિયમની કલમ-૪૫૭ હેઠળ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

અરજદારને સદર ગુનાના કામે સીઝ કરવામાં આવેલ રોકડ રકમ રૂ. 52,998/- પુરા દોઢી રકમના જાત જામની (બોન્ડ) તથા તેટલી જ રકમના સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી આ કેસના આખરી નિકાલ સુધી નીચેની શરતોને આધીન વચગાળાની કસ્ટડી સ્વરૂપે પરત સોંપવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

વધુમાં, હુકમ કરવામાં આવે છે કે, અરજદાર દ્વારા હુકમ મુજબના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી પોલીસ અધિકારી દ્વારા તે મતલબની જાત તથા સદર હુકમની જાણ જે તે બેંકને કરવી તેમજ **PUNjab National BANK** ને હુકમ કરવામાં આવે છે કે, તેઓને પોલીસ અધિકારી દ્વારા અરજદારે હુકમ મુજબના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેલ હોવાની તથા સદર હુકમની જાણ મળ્યેથી **PUNjab National BANK** ને હુકમ કરવામાં આવે છે કે, હાલનો હુકમ મળ્યેથી દિન-૧૦ માં તેમની બેંકના એકાઉન્ટ નંબર **PUNjab National BANK** ના ખાતા નંબર 0374001700156257 ખાતામાં તેઓના ગયેલા નાણા પૈકી રૂ. 52,998/- જમા છે તે રકમ અરજદારના **ICICI BANK** ના ખાતા નંબર 237401501209 માં જમા કરાવી તેની જાણ અત્રેની અદાલતને તથા લગત પોલીસ સ્ટેશનને કરવી.

-:: શરતો ::-

- (૧) અત્રેની અદાલત જ્યારે ફરમાવે ત્યારે આ નાણાં અદાલત સમક્ષ રજુ કરવાના રહેશે.
- (૨) ઉપરોક્ત ખાતાધારક વ્યક્તિ કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સદર નાણા પર કલેઈમ કરે અને પોતાનો હક / હિત પુરવાર કરે તેવા સંજોગોમાં અરજદારે સદર રકમ પરત કરવાની રહેશે.
- (૩) આ કેસનો આખરી નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી અરજદારે સદર મુદ્દામાલ રોકડ નાણા અન્ય કોઈને ગીરો, બક્ષીશ કે અન્ય કોઈ રીતે ટ્રાન્સફર કરવા કરાવવા નહીં.
- (૪) સદર મુદ્દામાલ રકમનો કોઈ ગુનાહીત કામે ઉપયોગ કરવો / કરાવવો નહીં.
- (૫) કોઈપણ શરતનો ભંગ થયેથી હાલનો વચગાળાનો હુકમ આપોઆપ રદ્દ ગણાશે તથા મુદ્દામાલ રોકડ રકમ ફરીથી જમ થવાને પાત્ર રહેશે તથા બોન્ડ અને જામીનગીરીની રકમ પણ વસુલ કરવાને પાત્ર રહેશે.

હુકમ આજ રોજ તા.૧૪ મી માહે-સપ્ટેમ્બર, સને-૨૦૨૪ ના રોજ લોક અદાલતમાં વાંચી, સંભળાવી મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

અમદાવાદ.

તા.૧૪-૦૯-૨૦૨૪

(ડો.ભારતી જી. રાહોડ)

૩૭ માંએડી. ચીફ જ્યુડિશિયલ મેજિસ્ટ્રેટ,

કોર્ટ નં. ૨૨, અમદાવાદ શહેર.

કોડ નં. - GJ 01481